

ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP DẠY KỸ NĂNG NÓI TIẾNG ANH CHO HỌC SINH CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Nguyễn Thị Minh Thuận
Khoa tiếng Anh, Trường Đại học Hà Nội

Tóm tắt: Trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng và yêu cầu nâng cao năng lực ngoại ngữ của nguồn nhân lực tương lai, việc phát triển kỹ năng nói tiếng Anh cho học sinh trung học phổ thông (THPT) trở thành một nhiệm vụ cấp thiết của giáo dục phổ thông Việt Nam. Tuy nhiên, thực tiễn giảng dạy tại các trường THPT trên địa bàn thành phố Hà Nội cho thấy kỹ năng nói vẫn là điểm yếu của đa số học sinh, do chịu ảnh hưởng của nhiều yếu tố như phương pháp dạy học truyền thống, áp lực thi cử, sĩ số lớp đông và môi trường sử dụng tiếng Anh còn hạn chế. Bài báo này tập trung phân tích cơ sở lý luận và thực tiễn của việc đổi mới phương pháp dạy kỹ năng nói tiếng Anh cho học sinh THPT, đồng thời đề xuất một số định hướng và giải pháp sư phạm khả thi nhằm nâng cao hiệu quả dạy – học kỹ năng nói trong các nhà trường phổ thông trên địa bàn thành phố Hà Nội.

Từ khóa: Kỹ năng nói, tiếng Anh, đổi mới phương pháp dạy học, trung học phổ thông, Hà Nội.

INNOVATING METHODS FOR TEACHING ENGLISH SPEAKING SKILLS TO STUDENTS IN HIGH SCHOOLS IN HANOI

Abstract: In the context of deep international integration and the growing demand to enhance foreign language competence among the future workforce, the development of English speaking skills for upper secondary school students has become an urgent task of Vietnamese general education. However, teaching practice in upper secondary schools in Hanoi reveals that speaking remains a major weakness for most students, due to the influence of various factors such as traditional teaching methods, exam-oriented pressure, large class sizes, and limited English-speaking environments. This paper focuses on analyzing the theoretical and practical foundations for innovating methods of teaching English speaking skills to upper secondary school students. It also proposes several feasible pedagogical orientations and solutions aimed at improving the effectiveness of teaching and learning speaking skills in general education schools in Hanoi.

Keywords: Speaking skills, English, teaching method innovation, upper secondary education, Hanoi.

Nhận bài: 03/03/2026

Phản biện: 22/03/2026

Duyệt đăng: 26/03/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế sâu rộng, tiếng Anh ngày càng khẳng định vai trò là công cụ giao tiếp quan trọng trong học tập, lao động và giao lưu quốc tế. Đối với giáo dục phổ thông Việt Nam, việc nâng cao năng lực sử dụng tiếng Anh cho học sinh không chỉ nhằm đáp ứng yêu cầu của các kỳ thi, mà quan trọng hơn là hướng tới hình thành năng lực giao tiếp và khả năng thích ứng trong môi trường đa văn hóa. Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 đã thể hiện rõ định hướng này khi xác định mục tiêu của môn Tiếng Anh là phát triển năng lực giao tiếp thông qua bốn kỹ năng Nghe, Nói, Đọc, Viết, trong đó kỹ năng nói được xem là trụ cột trung tâm.

Kỹ năng nói phản ánh trực tiếp khả năng sử dụng tiếng Anh của người học trong các tình huống giao tiếp thực tế. Việc nói tiếng Anh không chỉ đòi hỏi kiến thức về từ vựng, ngữ pháp và phát âm, mà còn yêu cầu người học có khả năng tương tác, diễn đạt ý kiến, phản hồi linh hoạt và sử dụng ngôn ngữ phù hợp với ngữ cảnh. Đối với học sinh trung học phổ thông (THPT), phát triển kỹ năng

nói có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, bởi đây là giai đoạn các em từng bước hoàn thiện năng lực ngôn ngữ, hình thành sự tự tin trong giao tiếp và chuẩn bị cho các bậc học cao hơn cũng như môi trường làm việc trong tương lai.

Tuy nhiên, thực tiễn dạy và học tiếng Anh tại các trường THPT hiện nay cho thấy kỹ năng nói vẫn là điểm yếu của đa số học sinh. Phần lớn học sinh có thể làm tốt các bài kiểm tra ngữ pháp hoặc đọc – viết, nhưng lại gặp nhiều khó khăn khi diễn đạt bằng lời nói. Hiện tượng thiếu tự tin, ngại giao tiếp, sợ mắc lỗi vẫn khá phổ biến. Nguyên nhân của thực trạng này xuất phát từ nhiều yếu tố như áp lực thi cử thiên về đánh giá kiến thức, thời lượng dành cho luyện nói còn hạn chế, sĩ số lớp học đông và phương pháp dạy học chưa thực sự tạo được môi trường giao tiếp tích cực cho học sinh.

Tại thành phố Hà Nội, mặc dù có nhiều điều kiện thuận lợi về đội ngũ giáo viên, cơ sở vật chất và cơ hội tiếp cận các nguồn học liệu tiếng Anh, việc dạy kỹ năng nói tại các trường THPT vẫn còn không ít bất cập. Ở nhiều lớp học, phương pháp

dạy học vẫn mang tính truyền thống, lấy giáo viên làm trung tâm, chú trọng truyền thụ kiến thức ngôn ngữ hơn là tổ chức cho học sinh thực hành giao tiếp. Các hoạt động nói chưa được triển khai thường xuyên, chưa gắn chặt với các tình huống giao tiếp thực tiễn và chưa phát huy được tính tích cực, chủ động của người học.

Trước yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo theo định hướng phát triển năng lực, việc đổi mới phương pháp dạy kỹ năng nói tiếng Anh cho học sinh THPT trở thành một yêu cầu cấp thiết. Đổi mới phương pháp dạy học không chỉ góp phần nâng cao hiệu quả dạy và học tiếng Anh, mà còn đáp ứng mục tiêu đào tạo thế hệ học sinh có năng lực giao tiếp, tự tin và sẵn sàng hội nhập. Từ thực tiễn đó, bài báo tập trung nghiên cứu vấn đề đổi mới phương pháp dạy kỹ năng nói tiếng Anh cho học sinh các trường THPT trên địa bàn thành phố Hà Nội, nhằm đề xuất những định hướng và giải pháp phù hợp với điều kiện thực tế của nhà trường phổ thông hiện nay.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Cơ sở lý luận của việc dạy kỹ năng nói tiếng Anh cho học sinh trung học phổ thông

2.1.1. Khái niệm kỹ năng nói trong dạy học ngoại ngữ

Trong dạy học ngoại ngữ, kỹ năng nói (speaking skill) được hiểu là khả năng sử dụng ngôn ngữ nói để diễn đạt ý tưởng, truyền đạt thông tin, bày tỏ cảm xúc và tương tác với người khác trong các bối cảnh giao tiếp cụ thể. Kỹ năng này không chỉ dừng lại ở việc phát âm đúng hay sử dụng chính xác từ vựng và cấu trúc ngữ pháp, mà là một năng lực tổng hợp, kết hợp giữa kiến thức ngôn ngữ, năng lực giao tiếp và yếu tố tâm lý của người học.

Từ góc độ dạy học, kỹ năng nói đòi hỏi người học biết lựa chọn cách diễn đạt phù hợp với mục đích giao tiếp, đối tượng và ngữ cảnh xã hội; đồng thời có khả năng phản hồi, duy trì hội thoại và điều chỉnh ngôn ngữ để đảm bảo hiệu quả giao tiếp. Trong dạy học tiếng Anh ở trường phổ thông, phát triển kỹ năng nói giúp học sinh vận dụng kiến thức đã học vào thực tiễn, hình thành sự tự tin và hỗ trợ phát triển các kỹ năng ngôn ngữ khác. Vì vậy, dạy học kỹ năng nói cần được định hướng theo hướng giao tiếp, lấy người học làm trung tâm và tạo nhiều cơ hội thực hành ngôn ngữ có ý nghĩa.

2.1.2. Vai trò của kỹ năng nói đối với học sinh trung học phổ thông

Đối với học sinh trung học phổ thông (THPT), kỹ năng nói tiếng Anh giữ vai trò quan trọng trong việc hình thành và phát triển năng lực giao tiếp ngoại ngữ. Kỹ năng này là phương tiện trực tiếp giúp học sinh vận dụng kiến thức về từ vựng, ngữ pháp và phát âm vào các tình huống giao tiếp cụ thể, qua đó chuyển hóa kiến thức lý thuyết thành năng lực sử dụng ngôn ngữ trong thực tiễn.

Bên cạnh đó, việc rèn luyện kỹ năng nói góp phần hình thành sự tự tin và thái độ tích cực trong học tập tiếng Anh. Thông qua các hoạt động giao tiếp, học sinh từng bước vượt qua tâm lý e ngại, sợ mắc lỗi, đồng thời nâng cao khả năng diễn đạt ý kiến và tương tác xã hội. Ngoài ra, kỹ năng nói có mối liên hệ chặt chẽ với sự phát triển các kỹ năng ngôn ngữ khác như Nghe, Đọc và Viết, góp phần hình thành tư duy ngôn ngữ bằng tiếng Anh. Về lâu dài, kỹ năng nói giúp học sinh chuẩn bị tốt hơn cho các bậc học cao hơn và môi trường học tập, làm việc trong bối cảnh hội nhập quốc tế.

2.1.3. Các lý thuyết dạy học liên quan đến kỹ năng nói đối với học sinh trung học phổ thông

Dạy học kỹ năng nói trong ngoại ngữ hiện đại dựa trên các lý thuyết hướng tới phát triển năng lực giao tiếp của người học. Tiêu biểu là dạy học giao tiếp (Communicative Language Teaching – CLT), coi ngôn ngữ là công cụ giao tiếp và nhấn mạnh việc tạo môi trường lớp học giàu tính tương tác. Theo định hướng này, học sinh được khuyến khích sử dụng tiếng Anh để trao đổi, thảo luận và bày tỏ ý kiến trong các tình huống giao tiếp có ý nghĩa.

Bên cạnh đó, dạy học dựa trên nhiệm vụ (Task-based Language Teaching – TBLT) được xem là phù hợp với việc phát triển kỹ năng nói cho học sinh THPT. Các nhiệm vụ giao tiếp gắn với đời sống giúp học sinh sử dụng tiếng Anh một cách tự nhiên, chú trọng đến ý nghĩa giao tiếp. Ngoài ra, các định hướng dạy học lấy người học làm trung tâm và học tập hợp tác thông qua làm việc cặp, nhóm cũng góp phần tăng thời lượng thực hành nói. Việc vận dụng linh hoạt các lý thuyết này là cơ sở quan trọng cho đổi mới phương pháp dạy kỹ năng nói tiếng Anh ở trường THPT.

2.2. Thực trạng dạy kỹ năng nói tiếng Anh tại các trường trung học phổ thông trên địa bàn thành phố Hà Nội

2.2.1. Thực trạng về giáo viên giảng dạy kỹ năng nói tiếng Anh tại các trường trung học phổ thông

Thực tiễn dạy học tại các trường trung học phổ thông trên địa bàn thành phố Hà Nội cho thấy đội ngũ giáo viên tiếng Anh nhìn chung được đào tạo bài bản, có trình độ chuyên môn đáp ứng yêu cầu chương trình và nhận thức rõ vai trò của kỹ năng nói trong việc phát triển năng lực giao tiếp cho học sinh. Nhiều giáo viên đã chủ động tiếp cận các phương pháp dạy học hiện đại, bước đầu lồng ghép các hoạt động luyện nói như làm việc theo cặp, theo nhóm hoặc thảo luận ngắn vào quá trình dạy học.

Tuy nhiên, việc triển khai dạy kỹ năng nói trong thực tiễn vẫn còn nhiều hạn chế. Do áp lực về thời lượng chương trình và yêu cầu chuẩn bị cho các kỳ thi, giáo viên thường ưu tiên giảng dạy ngữ pháp, từ vựng và luyện tập các dạng bài kiểm tra viết, trong khi thời gian dành cho luyện nói còn hạn chế. Phương pháp dạy học ở nhiều lớp vẫn thiên về giáo viên làm trung tâm, dẫn đến việc học sinh ít có cơ hội sử dụng tiếng Anh trong giao tiếp.

Bên cạnh đó, sĩ số lớp học đông, trình độ học sinh không đồng đều và những khó khăn trong kiểm tra, đánh giá kỹ năng nói cũng ảnh hưởng đáng kể đến hiệu quả dạy học. Thực trạng này cho thấy cần có sự hỗ trợ đồng bộ về chuyên môn, cũng như định hướng đổi mới phương pháp dạy kỹ năng nói từ phía nhà trường và các cấp quản lý giáo dục.

2.2.2. Thực trạng về quá trình học kỹ năng nói tại các trường trung học phổ thông

Thực tế cho thấy, phần lớn học sinh trung học phổ thông tại Hà Nội có vốn từ vựng và kiến thức ngữ pháp tiếng Anh ở mức tương đối, song khả năng sử dụng tiếng Anh trong giao tiếp nói còn hạn chế. Nhiều học sinh gặp khó khăn khi diễn đạt ý tưởng bằng lời nói và thiếu sự tự tin trong các tình huống giao tiếp bằng tiếng Anh. Nguyên nhân chủ yếu xuất phát từ việc học sinh ít có cơ hội thực hành nói trong lớp học, do thời lượng dành cho kỹ năng nói còn hạn chế và các hoạt động giao tiếp chưa được tổ chức thường xuyên.

Bên cạnh đó, tâm lý sợ mắc lỗi, sợ bị giáo viên và bạn bè đánh giá khiến học sinh ngại tham gia các hoạt động nói. Nhiều học sinh cũng chưa quen với các hình thức giao tiếp mở, mang tính tự do như thảo luận, tranh luận hay đóng vai, dẫn đến việc sử dụng tiếng Anh còn mang tính thụ động. Thực trạng này cho thấy cần có những đổi mới về phương pháp dạy học nhằm tạo môi trường học tập an toàn, khuyến khích học sinh mạnh dạn giao tiếp bằng tiếng Anh.

2.2.3. Các yếu tố ảnh hưởng đến việc dạy kỹ năng nói tại các trường trung học phổ thông

Hiệu quả dạy kỹ năng nói tiếng Anh ở các trường trung học phổ thông chịu tác động của nhiều yếu tố khác nhau. Trước hết, sĩ số lớp học đông khiến giáo viên gặp khó khăn trong việc tổ chức các hoạt động giao tiếp và theo dõi, hỗ trợ từng học sinh, dẫn đến thời lượng thực hành nói của mỗi học sinh còn hạn chế. Bên cạnh đó, cơ sở vật chất và trang thiết bị dạy học tại một số trường chưa thực sự đồng bộ, ảnh hưởng đến việc triển khai các hoạt động luyện nói theo hướng tương tác và ứng dụng công nghệ.

Ngoài ra, áp lực thi cử hiện nay vẫn chủ yếu tập trung vào kiểm tra kiến thức ngữ pháp, đọc và viết, khiến giáo viên và học sinh chưa dành sự quan tâm tương xứng cho kỹ năng nói. Môi trường sử dụng tiếng Anh ngoài lớp học còn hạn chế cũng làm giảm cơ hội thực hành giao tiếp thường xuyên của học sinh. Những yếu tố này đặt ra yêu cầu cần có các giải pháp đồng bộ nhằm nâng cao hiệu quả dạy kỹ năng nói tiếng Anh trong nhà trường THPT.

2.3. Định hướng đổi mới phương pháp dạy kỹ năng nói tiếng Anh tại các trường trung học phổ thông

2.3.1. Chuyển từ dạy học lấy giáo viên làm trung tâm sang lấy học sinh làm trung tâm

Đổi mới phương pháp dạy kỹ năng nói cần đặt học sinh vào vị trí trung tâm của quá trình dạy học, coi học sinh là chủ thể tích cực tham gia các hoạt động giao tiếp. Trong mô hình này, giáo viên không còn giữ vai trò truyền thụ kiến thức một chiều mà trở thành người tổ chức, hướng dẫn và hỗ trợ học sinh trong quá trình học tập. Giáo viên có nhiệm vụ thiết kế các hoạt động phù hợp với mục tiêu bài học và trình độ của học sinh, tạo môi

trường học tập an toàn, khuyến khích học sinh mạnh dạn sử dụng tiếng Anh để giao tiếp. Việc lấy học sinh làm trung tâm giúp tăng thời lượng thực hành nói, phát huy tính chủ động và góp phần nâng cao hiệu quả dạy học kỹ năng nói.

2.3.2. Tăng cường các hoạt động giao tiếp có ý nghĩa trong hoạt động giảng dạy

Các hoạt động dạy kỹ năng nói cần được thiết kế gắn với những tình huống giao tiếp thực tế, gần gũi với đời sống và nhu cầu của học sinh THPT. Thông qua việc thảo luận về các chủ đề học đường, xã hội, định hướng nghề nghiệp hoặc các vấn đề thời sự phù hợp với lứa tuổi, học sinh có cơ hội sử dụng tiếng Anh để bày tỏ quan điểm cá nhân và trao đổi ý kiến với bạn bè. Những hoạt động giao tiếp có ý nghĩa không chỉ giúp học sinh thấy được tính ứng dụng của tiếng Anh mà còn tạo động lực học tập, góp phần phát triển năng lực giao tiếp một cách bền vững.

2.3.3. Kết hợp linh hoạt các phương pháp dạy học hiện đại

Việc kết hợp linh hoạt các phương pháp dạy học hiện đại là định hướng quan trọng trong đổi mới dạy kỹ năng nói. Giáo viên cần vận dụng các phương pháp như dạy học giao tiếp (CLT), dạy học dựa trên nhiệm vụ (TBLT) và dạy học dự án (Project-based Learning) nhằm tạo sự đa dạng cho giờ học. Sự kết hợp này giúp học sinh được tham gia vào các hoạt động giao tiếp phong phú, tăng tính hứng thú và chủ động trong học tập, đồng thời góp phần nâng cao hiệu quả dạy học kỹ năng nói tiếng Anh ở trường THPT.

2.4. Một số giải pháp đổi mới phương pháp dạy kỹ năng nói tiếng Anh cho học sinh THPT tại Hà Nội

2.4.1. Đổi mới hình thức tổ chức hoạt động trên lớp

Đổi mới hình thức tổ chức hoạt động trên lớp là giải pháp quan trọng nhằm tăng thời lượng thực hành nói cho học sinh. Giáo viên cần chuyển từ hình thức dạy học thiên về giảng giải sang tổ chức các hoạt động giao tiếp đa dạng như làm việc theo cặp, theo nhóm nhỏ, đóng vai, tranh luận hoặc thuyết trình ngắn. Những hình thức này tạo điều kiện để học sinh được sử dụng tiếng Anh thường xuyên trong giờ học, đồng thời giảm áp lực tâm lý khi giao tiếp trước tập thể đồng người. Việc tổ

chức hoạt động cần gắn với mục tiêu bài học và trình độ học sinh, đảm bảo mọi học sinh đều có cơ hội tham gia và được khuyến khích thể hiện ý kiến cá nhân bằng tiếng Anh.

2.4.2. Ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy kỹ năng nói

Ứng dụng công nghệ thông tin góp phần mở rộng không gian và thời gian luyện nói cho học sinh. Giáo viên có thể sử dụng các ứng dụng học tập, nền tảng trực tuyến hoặc mạng xã hội để tổ chức hoạt động luyện nói ngoài giờ học trên lớp, như ghi âm, quay video, thảo luận trực tuyến hoặc phản hồi bằng giọng nói. Việc này không chỉ giúp học sinh có thêm cơ hội thực hành tiếng Anh mà còn tạo môi trường học tập linh hoạt, phù hợp với đặc điểm và hứng thú của học sinh THPT. Đồng thời, công nghệ giúp giáo viên theo dõi quá trình học tập và hỗ trợ học sinh kịp thời.

2.4.3. Đổi mới kiểm tra, đánh giá kỹ năng nói

Đổi mới kiểm tra, đánh giá là điều kiện cần thiết để nâng cao hiệu quả dạy kỹ năng nói. Việc đánh giá cần hướng tới khả năng giao tiếp thực tế của học sinh, chú trọng đánh giá quá trình thay vì chỉ tập trung vào kết quả cuối cùng. Giáo viên có thể sử dụng các hình thức đánh giá đa dạng như quan sát hoạt động nói trên lớp, đánh giá qua bài thuyết trình, đóng vai hoặc sản phẩm nói của học sinh. Các tiêu chí đánh giá cần rõ ràng, phù hợp với mục tiêu dạy học và khuyến khích học sinh mạnh dạn sử dụng tiếng Anh trong giao tiếp.

2.4.4. Bồi dưỡng năng lực dạy học kỹ năng nói cho giáo viên

Nâng cao năng lực dạy học kỹ năng nói cho giáo viên là yếu tố then chốt trong quá trình đổi mới phương pháp dạy học. Nhà trường và các cấp quản lý giáo dục cần tổ chức các khóa tập huấn, sinh hoạt chuyên môn và hoạt động chia sẻ kinh nghiệm nhằm giúp giáo viên cập nhật phương pháp dạy học hiện đại, đặc biệt là các phương pháp phát triển kỹ năng nói theo định hướng giao tiếp. Thông qua bồi dưỡng chuyên môn thường xuyên, giáo viên có điều kiện nâng cao năng lực sư phạm, tự tin đổi mới phương pháp và đáp ứng tốt hơn yêu cầu dạy học tiếng Anh trong bối cảnh giáo dục hiện nay.

III. KẾT LUẬN

Trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo theo định hướng phát triển năng lực, việc nâng cao hiệu quả dạy học kỹ năng nói tiếng Anh cho học sinh trung học phổ thông có ý nghĩa quan trọng trong việc hình thành năng lực giao tiếp và khả năng hội nhập quốc tế của người học. Kỹ năng nói không chỉ là biểu hiện trực tiếp của năng lực sử dụng ngoại ngữ mà còn góp phần phát triển tư duy, sự tự tin và các kỹ năng xã hội cần thiết cho học sinh trong giai đoạn chuẩn bị bước vào các bậc học cao hơn và môi trường làm việc trong tương lai.

Kết quả phân tích cơ sở lý luận và thực trạng dạy học tại các trường THPT trên địa bàn thành phố Hà Nội cho thấy, mặc dù giáo viên và học sinh đã có nhận thức nhất định về vai trò của kỹ năng nói, việc dạy và học kỹ năng này vẫn còn

nhiều hạn chế do ảnh hưởng của phương pháp dạy học truyền thống, áp lực thi cử, sĩ số lớp học đông và môi trường sử dụng tiếng Anh còn hạn chế. Những yếu tố này đòi hỏi cần có các giải pháp đổi mới đồng bộ và phù hợp với điều kiện thực tiễn của nhà trường phổ thông.

Trên cơ sở đó, bài báo đã đề xuất một số giải pháp nhằm đổi mới phương pháp dạy kỹ năng nói tiếng Anh, bao gồm đổi mới hình thức tổ chức hoạt động trên lớp, ứng dụng công nghệ thông tin, đổi mới kiểm tra – đánh giá và bồi dưỡng năng lực dạy học cho giáo viên. Việc triển khai hiệu quả các giải pháp này cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa giáo viên, nhà trường và các cấp quản lý giáo dục. Hy vọng rằng những kết quả nghiên cứu của bài báo sẽ góp phần nâng cao chất lượng dạy học tiếng Anh, đặc biệt là kỹ năng nói, tại các trường THPT trong bối cảnh giáo dục hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Chương trình Giáo dục phổ thông môn Tiếng Anh*.
 Harmer, J. (2007). *How to Teach English*. Longman.
 Richards, J. C. (2006). *Communicative Language Teaching Today*. Cambridge University Press.
 Willis, J. (1996). *A Framework for Task-Based Learning*. Longman.